

Arbeidsveiligheid

Jaargang 1, uitgave 1

september 2015

Met deze nieuwsbrief informeert de vakgroep Arbeidsveiligheid u over de belangrijkste ontwikkelingen op het gebied van arbeidsveiligheid binnen de brandweer. In dit eerste nummer leest u onder andere over arbeidshygiëne, PPMO, het invoeringsplan arbeidsveiligheid en de arbocatalogus.

Arbeidshygiëne

Arbeidshygiëne staat volop in de schijnwerpers. Nadat vorig jaar vanuit het buitenland gegevens beschikbaar kwamen over het verhoogde risico op kanker bij brandweerlieden, is er veel gebeurd. Er wordt inmiddels onderzoek gedaan naar de Nederlandse situatie en binnen Brandweer Nederland wordt er hard gewerkt om de nodige stappen te zetten.

Bijeenkomst arbeidshygiëne 2 april

Op 2 april van dit jaar vond er op initiatief van Brandweer Nederland een eerste [informatiebijeenkomst](#) over arbeidshygiëne plaats bij het Instituut Fysieke Veiligheid (IFV) in Arnhem. Tijdens deze bijeenkomst werden diverse internationale onderzoeken kort toegelicht en presenteerden Brandweer Amsterdam-Amstelland en Brandweer Zuid-Limburg een aantal quick wins die vrijwel direct in de praktijk kunnen worden toegepast.

De titel van de avond "Zullen we samen gezond oud worden?" verwijst naar het streven dat brandweerlieden net zo gezond oud moeten kunnen worden als elke andere werknemer buiten de brandweer. Tijdens de avond waren er, naast de quick wins van de korpsen Amsterdam-Amstelland en Zuid-Limburg, diverse best practices van arbeidshygiëne en veilig en schoon werken.

Urgentie

De reacties waren positief. Ongeveer honderd brandweerlieden, leden van ondernemingsraden, FNV, vakvereniging en vertegenwoordigers van de inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid waren aanwezig. Dit toont het belang van deze bijeenkomst en de urgentie van het onderwerp. Landelijk portefeuillehouder IJle Stelstra sprak de aanwezigen toe en hij stelde iedereen op de hoogte van de huidige kennis van beroepsziekten bij de brandweer en arbeidsveiligheid in het algemeen. Stelstra: 'We hebben ons jaren gefocust op arbeidsveiligheid tijdens de binneninzet, omdat we onvoldoende op de hoogte waren van andere risico's. Nu is het tijd om in het totale spectrum van de brandweerinzet bewust bezig te zijn met arbeidsveiligheid.'

Hoe nu verder?

De vakgroep Arbeidsveiligheid werkt intussen samen met een expertgroep en het kenniscentrum om stappen vooruit te zetten en het werkveld handvatten te geven voor de toekomst. Een vergelijkend onderzoek naar de Nederlandse situatie is in een afrondende fase. Aan een concreet plan van aanpak wordt op dit moment gewerkt.

Televisieprogramma

Het televisieprogramma 'De Monitor' van KRO-NCRV besteedt op 13 september aandacht aan de brandweer in het kader van hun onderzoek 'ziek door mijn werk'. Portefeuillehouder IJle Stelstra is hiervoor geïnterviewd.

Quick wins

Met onderstaande quick wins van de korpsen Amsterdam-Amstelland en Zuid-Limburg kun je op een simpele manier zelf al iets doen.

Bij brand

1. Houd je masker minstens drie minuten op zodra je weer in veilig/rookvrij gebied bent.
2. Gebruik de drie minuten om je pak te ventileren en daarna van boven naar beneden af te spoelen. Vergeet daarbij je harnas en laarzen niet.
3. Zet slim in en vervuil zo weinig mogelijk manschappen.
4. Spoel gereedschap zoveel mogelijk af voordat je het terugplaatst op het voertuig.
5. Houd gebruikte slangen en gereedschap buiten de manschappencabine.

Terug in de kazerne

1. Zorg dat de afzuiginstallatie op de uitlaat zit.
2. Maak gebruikt materiaal schoon of ruil het om voor schone spullen.
3. Doe je nekflap en handschoenen in de was en stuur je pak naar de wasserette. Maak je helm en laarzen schoon en leg een schone nekflap, handschoenen en pak klaar.
4. Doe de rest van je kleren in de was en neem een douche voor dat je je in schoon gebied begeeft.
5. Meld je pas na al deze handelingen weer ter beschikking.

Arbocatalogus Brandweer

Invoeringsplan arbeidsveiligheid

Voordat arbeidshygiëne zo nadrukkelijk onder de aandacht kwam, was de vakgroep arbeidsveiligheid al gestart met een eerste verkenning naar de belangrijkste aandachtspunten ten aanzien van arbeidsveiligheid. Dit in het kader van een invoeringsplan arbeidsveiligheid.

Naast arbeidshygiëne als onderdeel van het project persoonlijke veiligheid, zijn er in dit plan vijf andere projecten benoemd die een bijdrage leveren aan het vergroten van arbeidsveiligheid binnen de brandweer. Het streven is om uiteindelijk tot een arbocatalogus brandweer te komen met daarin een overzicht van de grootste risico's en hoe deze systematisch kunnen worden verkleind. Naast arbeidshygiëne maken onderstaande onderwerpen deel uit van dit plan.

1 Visie op arbeidsveiligheid

De visie op arbeidsveiligheid vormt de basis voor het handelen volgens een aantal principes gebaseerd op de gedachte van duurzame inzetbaarheid. In de visie, die dynamisch is en kan worden bijgesteld waar nodig, zijn de belangrijkste uitgangspunten benoemd.

2 Persoonlijke veiligheid

Persoonlijke veiligheid is opgesplitst in twee onderdelen. Ten eerste arbeidshygiëne, zie daarvoor het eerste stuk van deze nieuwsbrief. Ten tweede mentale weerbaarheid waar er onderzoek wordt gedaan naar de mentale weerbaarheid van brandweermensen en hoe deze te versterken.

3 Basis Risico Inventarisatie en Evaluatie (RI&E)

Het inventariseren en evalueren van risico's is vaak de eerste stap bij arbeidsveiligheid en bovendien

wettelijk verplicht. Omdat veel regio's hun wettelijk verplichte RI&E nog niet op orde hebben is ervoor gekozen een basis RI&E te ontwikkelen waar regio's gebruik van kunnen maken. Deze is inmiddels gereed en beschikbaar voor het hele land. Er wordt onderzocht hoe de RI&E verbeterd en up-to-date gehouden kan worden en of een branche RI&E ook haalbaar is. Met een branche RI&E zou er één standaard kunnen zijn die nog eenvoudiger te gebruiken is voor alle regio's.

4 Veiligheidscultuur

Naast fysieke risico's is ook de houding en het gedrag van de mens bepalend. De cultuur die binnen de brandweer heerst kan soms averechts werken op de arbeidsveiligheid. Er wordt een onderzoek gestart hoe deze cultuur te beïnvloeden. Tijdens het brandweercongres op 1 en 2 oktober wordt hier ook aandacht aan besteed.

5 Informatie delen

Omdat er te weinig cijfers en feiten voorhanden zijn voor de Nederlandse situatie over arbeidsveiligheid, wordt er gekeken hoe deze in de toekomst kunnen worden verzameld en geborgd. Het kenniscentrum arbeidsveiligheid onderzoekt dit in samenwerking met de vakgroep Arbeidsveiligheid.

6 Aandachtskaarten Arbocatalogus

In het kader van een eerdere Arbocatalogus zijn al eens algemene aandachtskaarten ontwikkeld. In het land is echter een legio aan kaarten beschikbaar (inzetkaarten, aanvalskarten, bereikbaarheidskaarten). Er wordt onderzocht of er behoefte is aan een specifieke arbo aandachtskaart en of deze kan worden opgenomen in een nieuwe Arbocatalogus.

Kenniscentrum arbeidsveiligheid IFV

Het kenniscentrum arbeidsveiligheid maakt onderdeel uit van het Instituut Fysieke Veiligheid en onderzoekt, adviseert en ondersteunt bij aan arbeidsveiligheid gerelateerde onderwerpen. Het kenniscentrum is gevestigd op de locatie Zoetermeer van het IFV en werkt in een aantal projecten nauw samen met de vakgroep Arbeidsveiligheid en Brandweer Nederland.

16 december symposium

Het kenniscentrum is bezig om een aantal buitenlandse onderzoeken ten aanzien van kanker bij brandweermensen te vertalen naar de Nederlandse situatie. Daarnaast wordt er door het kenniscentrum en het IFV op 16 december een symposium georganiseerd rond arbeidsveiligheid en arbeidshygiëne. De uitnodiging voor dit symposium wordt in september verstuurd.

PPMO

Het Periodiek Preventief Medisch Onderzoek (PPMO) heeft enige tijd stil gelegen vanwege problemen met de Stairmaster. Het laatste nieuws rondom PPMO wordt vermeld op de speciale [PPMO pagina van Brandweer Nederland](#). Houd voor de laatste informatie deze pagina in de gaten!

Regionale vertegenwoordiging

Vakgroep arbeidsveiligheid

De vakgroep arbeidsveiligheid is een netwerk van veiligheidskundigen, Arbo medewerkers en P&O functionarissen uit het hele land. Iedere regio is hierin vertegenwoordigd. De vakgroep staat onder leiding van voorzitter Ellen Buskens van de regio Gelderland-Midden en valt binnen de programmaraad Incidentbestrijding. Daarnaast is er een verbinding met de programmaraad Mens & Bedrijfsvoering als het gaat om onderwerpen als PPMO, mentale weerbaarheid en traumazorg. De vakgroep heeft als voornaamste taak om de programmaraden, en daarmee de Raad van Brandweercommandanten, van advies te voorzien met betrekking tot vraagstukken rond arbeidsveiligheid. Portefeuillehouder Arbeidsveiligheid is IJle Stelstra uit de regio Amsterdam-Amstelland. De vakgroep streeft ernaar om rond elke vergadering van de kerngroep, zo'n zes keer per jaar, een nieuwsbrief uit te brengen.

Meer weten?

Wilt u meer informatie over of contact met de vakgroep Arbeidsveiligheid? Bekijk dan [onze pagina](#) op www.brandweernederland.nl of stuur een e-mail naar arbeidsveiligheid@brandweernederland.nl